

Case Study: Caspian Drumm, kønnede praksisser og fællesskaber

Delopgave 1: Præsentation af en transseksuel skæbne

Transseksuelle i Danmark har i de seneste år været i de danske mediers søgelys. Spørgsmålet om, hvorvidt et transseksuelt individ skal erklæres psykisk syg, om der skal indføres kønsneutrale pas, og hvorvidt privathospitaler må udføre indledende faser på kønsskifteoperationer på børn under 18 år er blandt andet tilfælde, der har stået til debat. Samfundet er i dag bygget op omkring de to køn. Gennem kønnet som kategori er det muligt for os som individer at aflæse hinanden. Til at underbygge denne tese er det muligt at inddrage Berger og Luckmanns *Den samfundsskabte virkelighed – En videnssociologisk afhandling*, hvor de skriver følgende: ”Hverdagens virkelighed indeholder skemaer over typer, ved hjælp af hvilke vi forstår og ”kan finde ud af”, når vi møder dem ansigt-til-ansigt.”. (Berger & Luckmann 2003 : 45) Der opstår ifølge både Judith Butler og Dorthe Søndergaard problemer, når aflæsningen af kønnet ikke længere er mulig – som eksempelvis i mødet med en transseksuel; vores tilgang til det andet menneske bliver problematisk. På denne måde har feltet *Transseksualitet* i høj grad både relevans på individuelt, kollektivt og samfundsmæssigt niveau, og det udgør derfor et interessant felt for både faget Moderne Identitet og mit grundfag Idéhistorie.

Denne portfolioopgave vil belyse transseksualitet med udgangspunktet i en konkret case. I *Go’ Aften Danmark* den 14. oktober 2011 præsenteres den danske befolkning for Caspian Drumm – en 15-årig pige, der tre måneder tidligere påbegyndte en hormonbehandling som indledende fase til en kønsskifteoperation, der skal gøre hende til den dreng, hun altid har følt sig som. Mandag d. 17. oktober skal Caspian have bortopereret sine bryster, hvilket bliver en operation foretaget på et privathospital uden for gældende regler. I Danmark kan man først få bevilliget en kønsskifteoperation, når man er fyldt 18 år, hvorfor Caspian-sagen har skabt debat landet over og draget megen opmærksomhed til transseksuelle individer som gruppe. I nu to år har debatten kørt i diverse medier, og Caspian har selv bidraget til denne debat gennem videoblogs på Youtube og et brev til de danske medier. Første del af casestudiet vil undersøge, hvorledes Caspian performer sig selv gennem sin videoblog og anden aktivitet. Hvordan åbner videobloggen op for en kønsforhandling? Og hvordan er det muligt at analysere Caspians skæbne ud fra begrebet performativitet, der er grundlæggende for teorien om moderne identitet?

Caspian er selv medlem af T-gruppen i Landsorganisationen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner (LGBT), hvormed det er muligt at inddrage gruppe- og fællesskabshorizonten. Hvordan kommunikerer transseksuelle gennem de forskellige online-fællesskaber? Hvad bidrager disse fællesskaber til i forhold til den transseksuelles selvfølelse og tilværelse i dagens samfund?

Motivationen bag valget af dette felt ligger i en personlig interesse for kønnet som sådan. Både i forhold til, hvordan kønsstereotyper og kønsroller er konstrueret men også, hvorfor vi er så afhængige af dem for at forstå vores omverden og medmennesker. Gennem mit grundfag Idéhistorie har jeg kunnet bearbejde emnet ud fra filosofiske teorier omkring mennesket som værende et fornuftigt væsen med behov for at kunne rationalisere og definere ting. Derfor er det interessant for mig at lægge en sociologisk vinkel med udgangspunkt i teorier fra Moderne Identitet på det samme emne: Hvordan konstruerer vi kønnet, hvordan performer vi det, og hvordan er vi afhængige af det som kategori? Derfor vil opgaverne i høj grad tage udspring i Judith Butlers teorier om kønnet – såvel som identiteten – som værende performativt.

Empiri

Berger, Peter & Luckmann, Thomas, *Den samfundsskabte virkelighed – En videnssociologisk afhandling*, Lindhardt og Ringhof, 2003

Delopgave 2: Identitetsanalyse og fællesskaber

Del A) Performativ identitetsanalyse

Denne delopgave vil tage udgangspunkt i en identitetsanalyse af transkønnede Caspian Drumm med udgangspunkt i Judith Butlers *performativitetsteori* samt Dorte Søndergaards teori om *forhandling, positionering og kulturel genkendelighed*.

Caspian Drumm er født pige men har hele livet følt sig som en dreng. D. 19. juni 2011 fik han som 15-årig sit første skud nebido, og d. 5. juli 2011 fik han opereret sine bryster væk uden om det danske sundhedssystem. En lang transition tog start. Gennem de sidste to år har Caspian videoblogget om sin transition og livet som transkønnet på YouTube under navnet *MrMisterDrumm*.

Kønnet og performativitet

Judith Butler mener, at kønnet er performativt, med hvilket hun mener følgende: "... *performative* in the sense that the essence or identity that they otherwise purport to express are *fabrications* manufactured and sustained through corporeal signs and other discursive means." (Butler 1990 : 173) Butler ønsker med sin teori at gøre op med forståelsen af, at kønnet er essentielt og dermed årsag til vores handlinger. Det er derimod noget, der skabes *gennem* handlinger – vi gør vores køn. Handlingerne er en gentagen og citeret praksis, (Butler 1993 : 2) hvormed de fremstår som en essens. (Butler 1990 : 173) Caspian giver udtryk for, at han skal leve op til mandlige standarder for at føle sig tilpas i sin egen identitet. (How T changed me : (05.10)) Disse standarder, såsom eksempelvis at være maskulin og handlende, er altså ikke essentielle egenskaber tilknyttet det mandlige køn. Dette eksemplificerer Caspian, da han selv biologisk set er pige, der performer som en dreng – også før hormonbehandling.

Caspian's profil, *MrMisterDrumm*, fremstår som en drejebog for, hvordan man kan "blive" mand. Dette verificerer Butlers teori om kønnet som værende performativt. Caspian selv understreger mange gange, hvordan han træner sin krop, (FTM body Dysphoria/surgery (05.15)) og klæder sig som mand. (FTM passing tips + 8 months on T: (05.44)) Udseende, beklædning og herigennem selvfremstilling som mand er central. Marjorie Garber understreger, hvor afgørende noget så simpelt som beklædning er for menneskets forståelse af kønnet: "... clothing constructs (and deconstructs) gender and gender differences." (Garber 1992 : 3) For Caspian er der på ingen måde et problem i, at hans kønsorganer tilhører en kvindes krop, da kønnet for ham sidder i handlinger, opførsel og fremstilling frem for i kønsorganet: "I am a man, and my equipment down there doesn't change that." (FTM – Bottom Dysphoria/surgery : (09.30 + 10.20))

Mange af de praksisser, der er forbundet med kønslig praksis, og som fremstår som essentielle egenskaber ved henholdsvis mand og kvinde, er dybt integrerede i samfundet grundet repetition over mange år. Derfor foregår imitationen/citationen af disse praksisser ofte ubevidst. Disse stilerede praksisser understøtter det heteroseksuelle, binære samfund, (Butler 1993 : 2) hvorfor barnet allerede fra fødslen – og især fra navngivningen – påvirkes i retning af det biologiske køn og den dertilhørende "naturlige" seksualitet. (Ibid. : 7) I *Go' Morgen Danmark* vises billeder af en ung Caspian. På billederne har hans mor forsøgt "at gøre ham til pige". "The girling" af Caspian var dog ikke vellykket. (Butler 1993 : 7) Caspian er et eksempel på et individ, der aldrig har følt sig som den pige, han blev født som. Siden tre-års-alderen har han benægtet sit biologiske køn, og han ønskede dengang at hedde Christoffer. (finding my identity pt. 1 (02.40)) Han har aldrig været

feminin og har altid haft drengevenner. Caspian siger, at han allerede i otte-års-alderen oplevede ikke at passe ind i kategorien *pige*: "... I tried to fit into the girlie box, which I didn't do too well..." (ibid. : (07.13)) Han understreger, hvorledes han siden folkeskolen forsøgte at *gøre* som drengene: "I tried to play really tough ... and I wore a leather jacket." (ibid. : 08.20)) Her er der tale om en citation af drenge-adfærden, hvilket ifølge Butler afslører kønnets performative karakter.

Kulturel genkendelighed, positionering og forhandling

Ifølge Dorte Søndergaard er mennesket dybt afhængigt af at blive integreret i kulturen, da det er i denne, det kan udfolde sig som menneske. (Søndergaard 2000 : 31) Integrationen har som forudsætning, at individet er kulturelt genkendeligt og dermed accepteret. Søndergaard skriver: "Er individet *ikke* genkendeligt, er han eller hun *for* anderledes, *for* mærkelig inden for en given kulturel kontekst, så vil vedkommende blive mødt med ekskluderende, med ikke inkluderende, kræfter fra omgivelserne." (Ibid. : 33) Grundlæggende for vores eksistens som mennesker er, at vi kan forstå og forudsige hinanden, hvilket sker vha. kategorisering. Berger & Luckmann skriver: "Hverdagens virkelighed indeholder skemaer over typer, ved hjælp af hvilke vi forstår og "kan finde ud af" andre, når vi møder dem ansigt-til-ansigt." (Berger & Luckmann 2003 : 45) Når kønnet er den mest grundlæggende og stabile kategorisering i vores samfund, (Søndergaard 2000 : 35) opstår der et problem i mødet med den anden, hvis ikke kønnet er aflæseligt. Individet bliver *for* anderledes.

Caspian udtaler sig som følgende: "I know people would find me wired, and I just really wanted to fit in. But still I couldn't ... 'cause I was unnatural at that age." (finding my identity pt 2 : (00.40)) Det er vigtigt for Caspian at høre til et sted og blive accepteret i samfundet. Problematikken for den transkønnede opstår dog i, at han/hun ikke kan blive accepteret og anerkendt for det køn, han/hun *føler* sig som. I dagens heteroseksuelle, binære samfund er der tale om, at den transkønnede kategoriseres som "the freak", som noget "*for* mærkeligt", da han/hun ikke kan kategoriseres som værende mand eller kvinde. Caspian ønsker ikke at være freak men derimod at være *mand*. (13 months on T, starting school : (2.10))

Som redegjort for i forrige afsnit, er det tydeligt at se, hvorledes Caspian forsøger at ligne og handle som en mand, da han ønsker at *passere*¹ som mand og dermed blive kulturelt genkendeliggjort som mand. Frygten for at få afsløret sit biologiske køn er dominerende i den transkønnedes eksistens. Caspian mærker til denne frygt og udtaler sig som følgende i magasinet *Euroman*: "Der ligger meget identitet i stemmen. Hvis den er for lys, er du afsløret ... Da jeg var blevet en mand, var jeg ekstremt hetero i starten. Jeg ville være normal på alle tænkelige måder."

¹ Oversat fra det engelske "to pass", altså at "gå for" at være det køn, man føler sig som.

(Mosbech 2012, Euroman) I videobloggene på YouTube er det tydeligt at mærke Caspian bejstring for, at hans stemme falder til et dybere leje: "... and my voice is dropping a lot. It's getting deeper and deeper, and I am pretty sure you can actually hear that. Hopefully you can..." (3 months on T and television (04.40)) Brysterne er for ham den mest afslørende del af kroppen, og de skal fjernes. Caspian's transitionen byder ydermere på kraftigere hårvækst, større muskler, højere hårgrænse og større sexlyst. Den resulterer i, at han får det bedre: "I feel at home in my own body." (6 Months on T (07.30)) Han kan nu i højere grad passere og blive "godtaget" for at være mand i sin hverdagslige færden. På videoerne er det tydeligt at mærke Caspian's frustration over, at hans hårvækst ikke er synlig for andre YouTube-brugere, der ser hans video. Hans forhåbning om, at seerne kan se og høre forandringerne forbundet med hormonbehandlingen, skinner tydeligt igennem. Det er vigtigt for Caspian, at han på sin YouTube-profil og ved hjælp fra kameraet kan dokumentere sin udvikling til (og som) mand. (Raun 2011 : 21)

Gennem Caspian's offentlighed omkring sin kønnede situation, positionerer han sig som en aktiv forhandler af kønsidentitet. Forhandlingen af køn foregår gennem brydningen mellem individers udtryk for køn. (Søndergaard 2000 : 34) Caspian sætter i høj grad til debat, hvad en "rigtig" mand er. Caspian positionerer sig inden for denne kønsforhandling som "freaken", der i den heteroseksuelle matrix ikke er et fuldstændigt individ, da han mangler et køn; han er ulæselig. Individet forhandler dog ikke kun, hvis det positionerer sig selv "uden for" normerne; det er umuligt ikke at udtrykke noget (Ibid. : 35) Individer, der følger de gængse forestillinger om køn, positionerer sig til gengæld sådan, at de reproducerer normerne og reglerne knyttet til kønnene. Hvorvidt Caspian overhovedet forhandler kønnet, når han forsøger at passe ind i de allerede gældende køns kategorier, vil blive diskuteret i delopgave 3.

Del B) Forskellige fællesskabsbegreber

Denne undersøgelse og diskussion af fællesskaber forbundet med transkønnede som marginaliseret gruppe i samfundet vil tage udgangspunkt i det online-fællesskab, der opstår omkring transkønnede videobloggere. Undersøgelsen vil hente inspiration fra Tobias Raun's undersøgelser af transkønnedes videoblogging på YouTube.² Jeg vil lægge afstand til Baumans diskvalifikation af online-fællesskaber, og i højere grad tilslutte mig Castells forståelse af online-fællesskaber som nogle, der *også* kan støtte os i at være mennesker og give os en følelse af at være del af noget. En

² Tobias Raun: Forsker på RUC, Ph.d.-afhandling: *Trans Self-Representation and Community Building on YouTube*

accept af online-fællesskaber vil bidrage til en større forståelse af, hvordan vi som kulturelle, sociale væsener lever i det mediedominerede samfund, der i dag er en realitet. Denne del vil centrere sig om, hvorledes det transkønnede fællesskab på YouTube gør sig til et fællesskab med udgangspunkt i Maffesoli, Wenger og Tobias Raun. Gennem opgaven bruges Rauns udtryk *vlog*, når jeg omtaler video-bloggen samt betegnelsen TKF i stedet for *det transkønnede fællesskab*.

Det transkønnede fællesskab

På trods af at Caspian hverken hører til i drenge- eller pige-kategorien, har han dog som alle mennesker behov for at være en del af noget større end blot ham selv. (How T changed me : (06.00)) Gennem sin aktive deltagelse i transmiljøet og sit medlemskab i T-gruppen i LGBT³ opnår han en følelse af at høre til: "I am part of the Trans Group in Denmark which is really awesome. To get to know other trans people". (Ftm intro. : (05.10)) Caspian ytrer dog i en senere vlog, at T'et i LGBT synes glemt til fordel for et stort fokus på homoseksuelle. Han kritiserer den danske X-factor vinder Sarah for at have forårsaget, at han nu igen bliver betragtet som en butch-lebbe og ikke en transmand: "So I don't think it [Sarahs sejr i X-factor] has exactly helped the society of Denmark [...] to really face the realities of the LGBT community. Maybe they have found the L but they definitely have not find the T [...]" (X-factor destroyed my identity : (05.10)) Denne problemstilling belyser Tobias Raun også i artiklen *Mand nok? – Om kropsliggørelser og maskulinitetsfortællinger i transkønnede video blogs på YouTube*. (Raun 2011 : 26) Han undersøger i sin Ph.d.-afhandling transkønnedes vlogging på YouTube, hvilket Caspian er et eksempel på.

MrMisterDrumm er blot én ud af mange transkønnede vloggere. Tobias Raun skriver: "Mange transkønnede bruger YouTube som platform til at få skærm- og taletid. Gennem video blogs (vlogs) dokumenterer og diskuterer transmænd egne kropslige transformationer og psykosociale forestillinger om køn." (Raun 2011 : 20) På trods af eksklusionen i det heteroseksuelle, binære samfund og dette samfunds dom af den transkønnede som værende "freaken", har den transkønnede gruppe formået at opbygge deres eget fællesskab i kampen om retten til accept. Eksklusion fra et fællesskab er ikke ensbetydende med eksklusion fra alle fællesskaber. (Søndergaard 2000 : 34) På grund af udelukkelsen fra ét fællesskab, er der tale om, at de ekskluderede finder sammen i et nyt fællesskab. Det at føle sig glemt i LGBT betyder ikke, at de transkønnede ikke har formået at få deres eget særprægede fællesskab stablet på benene. Vloggen bliver et medium, der formår at placere Caspian i TKF, hvor han bliver accepteret og kulturelt integreret. Vloggen bliver en form

³ T-gruppen er den sociale gruppe i LGBT (Landsorganisationen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner) for alle former for transpersoner.

for selvterapi, hvorigennem han kan give slip for frustrationer velvidende om, at nogle lytter. Kommentarerne til Caspian's vlogs spænder fra kritik til støttende ord. Responsen på hans vlogs er hovedsageligt positiv og rosende og bidrager dermed til en accept af Caspian som værende mand. Eksempelvis skriver *rafiiskfelix*: "Leonardo DICAPRIO :)" (1st shot of nebido), og Jerry Nguyen skriver: "You look fantastic man, real impressive body." (FTM – 2 years post-op)

Vloggen rækker også ud til andre og bliver en social aktivitet i et online-fællesskab. (Raun 2011 : 24) Raun præsenterer læseren for tre forskellige transmænd i sin artikel. De vlogger alle på YouTube om deres eksistens og transition ligesom Caspian. Rauns karakter James er som Caspian ivrig efter at dele ud af viden og information omkring livet som transkønnet. (Raun 2011 : 22) Tony udtrykker flere gange en taknemmelighed for det transkønnede online-fællesskab, hvorigennem han kan søge råd og genkende sig selv i andre transmænds transitioner. (Raun 2011 : 25) Caspian søger eksempelvis også råd i sine vlogs: "If any of you guys have any experience with what's good and not good to do when you come out in High School, please let me now, because I am getting more and more frustrated about this [...] So if you can help me out, please do." (Coming out in high school : (4.11)) Relevant i forhold til dette er denne genkendelighed, som er så vigtigt for at kunne indgå i et fællesskab.

Praksisfællesskab

Spørgsmålet lyder hernæst på, hvilken type fællesskab TKF på YouTube er. Maffesoli skriver, at fællesskaber er flygtige og ikke behøver at vare over længere tid. Det er ikke så meget, hvad fællesskabet *er* men nærmere, *at* vi deler en følelse i et givent øjeblik på et givent sted. Denne komponent af delte følelser, er det grundlæggende for fællesskabet. (Maffesoli 1995 : 16) Denne kollektive følelse er med hans egne ord en følelse af delt kraft og energi, *puissance*, og denne findes alle steder, hvor selskabelighed og kommunikation er mulig. (ibid., : 24ff) Det er muligt at argumentere for vigtigheden af den delte følelse af fælles *puissance* samt vigtigheden af den samhørighed, der opstår i den "sigen-ja-til-hinanden", der er gældende for de affektive fællesskaber. Jeg vil dog tillade mig at hævde, at det i højere grad er relevant at betegne TKF på YouTube som et *praksisfællesskab*.

Étienne Wenger argumenterer for, at det er det gensidige engagement, der definerer praksisfællesskaber. Der er modsat Maffesoli ikke blot tale om, at fællesskabet defineres ved en samling af mennesker men derimod ved, *hvad* de gør. (Wenger 2004 : 91) Der er et fælles mål, hvoromkring fællesskabets medlemmer arbejder. Det er tydeligt for TKF, at der er et fælles mål i den forstand, at alle ønsker at blive accepteret som det køn, de føler sig som. Uden dette fælles mål

– dette gensidige engagement for at nå det – ville der slet intet fællesskab være. TKF ville ikke opstå uafhængigt af motivation, hvilket Maffesoli anser de affektive fællesskaber for at gøre. I praksisfællesskabet er der intet krav om homogenitet – tværtimod. Medlemmerne er forskellige, hvormed de komplementerer hinanden. Wenger skriver følgende om medlemmerne i et praksisfællesskab: ”[...] de taler med hinanden, udveksler informationer og påvirker hinandens forståelse rutinemæssigt.” (Wenger, 93) Det er blevet tydeligt gennem undersøgelse af TKF, at der sker en udveksling af informationer mellem medlemmerne; i dette fællesskab kan man knytte relationer til nogle, der ved noget, man ikke selv ved. (Wenger 2004 : 93) Enighed er ikke en nødvendighed, hvilket Raun også understreger: ”[...] der [er] indenfor transbevægelser/fællesskaber (herunder også på YouTube) mange forskellige og til tider konkurrerende opfattelser af, hvad det vil sige at være (trans)mand.” (Raun 2011 : 21) På Caspian's profil kan man også erfare uenighed, da han responderer på *The Dirt From Dirt's* video om, hvorfor transition ikke er positivt. (Re: FTM Transition Facts YOU didnt want to know!) *The Dirt From Dirt* er selv transkønnet men har ikke gennemgået transition.

I praksisfællesskaber er der et fælles repertoire: ”Et praksisfællesskabs repertoire omfatter rutiner, ord, værktøjer, måder at gøre ting på, historier, gestus, symboler, genrer, handlinger eller begreber, som fællesskabet har produceret eller indoptaget i løbet af sin eksistens, [...]” (Wenger 2004 : 101) Interessant i forhold til dette citat er, at Raun argumenterer for, at kameraet og bloggen er et redskab til at blive mand, (Raun 2011 : 20) både for den transkønnede vlogger og for andre transkønnede, der søger hjælp og vejledning. YouTube som medium er let overskueligt, og det kræver ikke andet end at søge på trans gender. Søgningen vil resultere i drejebøger og vejledninger til, hvordan man bliver mand. Vloggeren – i dette tilfælde Caspian Drumm – bliver en metode, et værktøj i praksisfællesskabet. Han er en model for, hvordan andre kan passere. Eksempelvis er en af Caspian's vlogs kaldt følgende: *Ftm - get the V shape!* Han har lavet en blog, som handler om, hvordan han er kommet til at se ud, som han gør. Dette skyldes, at han får mange spørgsmål omkring dette, hvilket understreger praksisfællesskabets udveksling af informationer.

Afsluttende opsummering

Caspian Drumm er transmand og har de seneste to år gennemgået hormonbehandling og brystoperation for at ligne en mand. Før dette performede han sit køn som mand, hvilket netop afslørede kønnets performative karakter. Hans største ønske er at blive accepteret af samfundet, som den mand, han føler sig som og dermed undgå den eksklusion i samfundet, der er forbundet med at

blive stemplet ”freak”. Samfundet er struktureret omkring et binært, heteroseksuelt system, der kræver overensstemmelse mellem biologisk køn og kønsidentitet, og som opererer i to kategorier: Mand og kvinde; hvor kategorierne vel og mærket er afgørende for vores forståelse af verden og hinanden. At man ekskluderes fra én del af samfundet er ikke ens betydning med at blive det fra alle steder, hvorfor Caspian har positioneret sig som aktiv kønsforhandler i rollen som ”freaken”, der kræver accept. Gennem mediet YouTube bliver det muligt for de transkønnede at oprette et fællesskab baseret på udveksling af informationer, hjælp og rådgivning. Vloggene bliver et redskab i det online transkønnede fællesskab, hvorfor Caspian fremstår som model og bliver et redskab for andre i fællesskabet. Dermed er det muligt at argumentere for, at det transkønnede fællesskab på Youtube er et praksisfællesskab.

Empiri:

Case:

MrMisterDrumm: Jeg har set og analyseret alle videoerne og henvist i opgaven til de enkelte videoer, jeg har draget oplysninger fra.
http://www.youtube.com/user/MrMisterDrumm/videos?sort=dd&shelf_index=0&view=0

Litteratur

Berger, Peter L & Luckmann, Thomas (2003), *Den samfundsskabte virkelighed – En videnssociologisk afhandling*, Lindhardt og Ringhof

Butler, Judith (1990), *Gender Trouble*, New York: Routledge

Butler, Judith (1993), *Bodies that matter*, New York: Routledge

Garber, Marjorie (1992), *Vested Interests – Cross-dressing & cultural anxiety*, New York: Routledge

Maffesoli, Michel (1996). *The Time of the Tribes: The Decline of Individualism in Mass Society*. London: Sage Publications

Mosbech, Hakon (11. december 2012), fortalt af Caspian Drumm, *Sådan føles det at blive en mand (når man er født som kvinde)*, Euroman

<http://www.euroman.dk/artikler/Det-har-jeg-lart/sadan-foles-det-at-blive-en-mand-nar-man-er-fodt-som-kvinde/>

Raun, Tobias (2011), *Mand nok? – Om kropsliggørelser og maskulinitetsfortællinger i transkønnede video blogs på YouTube*, Københavns Universitet: Kvinder, Køn og Forskning
<https://tidsskrift.dk/index.php/KKF/article/view/44372>

Søndergaard (2000), *Tegnet på kroppen*, Københavns Universitet: Museum Tusulanums Forlag

Wenger, Étienne (2004), *Praksisfællesskaber. Læring, mening og identitet*, København: Hans Reitzels Forlag

Delopgave 3: Kønnede praksisser

Problemstilling:

Opgaven vil som de to forrige portfolioopgave centrere sig om Caspian Drumm: En 18-årig transperson, der om 15-årig fik opereret sine bryster væk uden om det danske sygehus. For Caspian var brysterne den største årsag til at blive afsløret som pige. Gennem sine videoblogs (vlogs) på profilen *MrMisterDrumm*, hvor størstedelen af empirien er hentet fra, indgår Caspian i det voksende fællesskab for transpersoner, der er at finde på YouTube. De forskellige vloggere beretter om deres transitioner til det køn, de føler sig som; om måden hvorpå de på troværdig vis kan passere⁴ i det sociale felt.

Med udgangspunkt i Niall Richardsons distinktion mellem *transgender* og *transsexual* vil denne temaopgave undersøge, hvorvidt den transseksuelle kan betragtes som *queer*. Det gennemgående spørgsmål, opgaven søger at besvare, lyder som følgende: Underbygger Caspian Drumm den binære samfundsstruktur, kritiseret af Butler, eller er han queer? Opgaven vil præsentere Butlers forståelse af det heteroseksuelle, binære samfund for dernæst at præsentere og eksemplificere transpersonens behov for at passere som det køn, han/hun føler sig som. Sidste del af opgaven vil diskutere, hvorledes Caspian Drumm underbygger eller rykker ved de binære kønsstrukturer.

⁴ Oversat fra "to pass". Omtaler det, at kunne "gå for" det ønskede køn.

Det heteroseksuelle binære samfund: Butler

Gender Trouble siges at være det værk, der virkelig har sat skub i queer-teorien. Dorte Søndergaard underbygger i *Tegnet på kroppen*, at kønnet er et gennemgående konstruktionselement i dagens samfund. (Søndergaard 2000 : 35) Også Marjorie Garber tilslutter sig kønnets vigtighed gennem følgende Freud-citat: "When you meet a human being, the first distinction you make is "male or female?" and you are accustomed to make the distinction with unhesitating certainty." (Garber 1992 : 1) For Butler etablerer kønsnormerne, hvad der vil og ikke vil være menneskeligt forståeligt; om et individ skal betegnes *han* eller *hun* er afgørende i mødet med det andet menneske. I vores hverdag er det gennem kategorier og generaliseringer, vi opnår mening og forståelse af verden. Berger og Luckmann skriver: "Hverdagens virkelighed indeholder skemaer over typer, ved hjælp af hvilke vi forstår og "og kan finde ud af" andre, når vi møder dem ansigt-til-ansigt." (Berger 2003 : 45) Gennem vores forforståelse af et andet individ, har vi en tilgangsvinkel og en forventning, hvormed vi kan lokalisere og behandle dette individ på den "rigtige" måde. (Ibid. : 57) I kategorierne *mand* og *kvinde* ligger ifølge Butler en forventning om en overensstemmelse mellem socialt og biologisk køn, hvormed det sociale køn er begrænset af det biologiske køn. (Butler 2010 : 45) Det er kun igennem et sådant udtryk, at individet er læseligt, kulturelt genkendeligt og dermed får tillagt betydning. Individet vil altid gå med frygten for at være *for* anderledes og blive ekskluderet, hvis ikke det i en forstand er kulturelt genkendeligt. (Søndergaard 2000 : 33) Butler beskriver opsummerende det binære, heteroseksuelle samfund som følgende:

[...] en hegemonisk diskursiv/epistemisk model for forståelighed af køn, som antager, at kroppe kun giver mening som sammenhængende, når der er et stabilt biologisk køn, der udtrykker sig gennem et stabilt socialt køn (det maskuline udtrykker mand, det feminine udtrykker kvinde), som er defineret i modsætning til hinanden og hierarkisk gennem heteroseksualitetens obligatoriske praksis. (Butler 2010 : 251)

Distinktionen mellem socialt og biologisk køn er for Butler underordnet, da vi ingen tilgang har til det prædiskursive køn, hvorfor vi kun kan tale om det kulturelle (sociale) køn. (Ibid. : 46) Det sociale køn kan dog begrænses til to, idet kønnet betragtes som en forudgiven og naturlig essens; kønnet antages for at være årsag. Butler mener, at kønnet er performativt; at det er *virkning* frem for årsag. Et individs essens er en illusion; identitet er processuel, skabt i konstant interaktion med andre. Hermed kan man aldrig nå til en endelig betydning, en endelig substans:

Hvis der er noget rigtigt i Beauvoirs påstand om, at man ikke er født, men snarere *bliver* en kvinde, følger det, at *kvinde* selv er et processuelt begreb, en vorden, en konstruering, der med rette ikke kan siges at have en oprindelse eller afslutning. Som en igangværende diskursiv praksis, er den åben for intervention og genbetegnelse. (Ibid. : 82)

Butler advokerer for, at det binære kønssystem indsnævrer virkeligheden. Hun ønsker at åbne op og udvide den, idet denne struktur ikke er en fast størrelse. For Butler eksemplificerer transpersoner, butch- og femme-identiteter, drags m.fl. forskellige nye måder, hvorpå køn bliver til: (Ibid. : xi) ”Drag er et eksempel, der er beregnet til at etablere, at ”virkeligheden” ikke er så fast, som vi normalt anser den for at være” (Ibid. : xxv) Butler tilslutter sig i denne forstand til poststrukturalismens og Derridas brud med Saussure; det er ikke muligt at finde en endelig struktur: ”Det poststrukturalistiske brud med Saussure [...] afviser påstandene om totalitet og universalitet, og antagelsen om binære strukturelle modsætninger, som implicit arbejder på at undertrykke lingvistiske og kulturelle betydningers vedholdende tvetydighed og åbenhed.” (Ibid. : 91) For Derrida vil en struktur altid bryde sammen indefra, idet der altid vil være systemer, der ikke passer ind i strukturen. Derrida ønsker at gøre op med den logocentriske tilgang til verden; at søge efter et centrum, en essens. Det er ikke muligt at finde sådant, da enhver signifié altid vil være signifiant for noget andet. På denne måde er sproget uendeligt, og betydning er aldrig statisk og endelig. (Dahlerup 1991 : 33ff) Dette gælder også på individplan: Identitet er performativt, flydende, processuelt. I *Gender Trouble* beskrives, hvorledes alternative kønnede individer – som eksempelvis Caspian Drumm – underkendes og ekskluderes i det binære, heteroseksuelle samfund men samtidig også er medvirkende til strukturens sammenbrud. Butler advokerer for, at vi forstår virkeligheden som foranderlig og reviderbar, hvorfor køns kategorierne skal mangfoldiggøres hinsides den binære ramme. (Butler 2010 : xxiv) Halberstam tilslutter sig denne mangfoldiggørelse og åbning af kategorierne; eksempelvis er de kategorier, der er tilgængelige for kvinder, inadækvate. (Halberstam 1998 : 7)

Caspian Drumm: At passere

Følelsen af ikke at blive betragtet som en ”rigtig” mand, og dermed ikke at blive kulturelt genkendt som mand er et vilkår for Caspian Drums færden i det sociale. Et eksempel på en sådan situation er at finde på YouTube. *The Dirt from dirt* uploadede d. 23.6.11 klippet *FTM transition facts you didn't know*, som er en argumentation mod kønsskifte: At man aldrig kan undslippe sin biologiske

krop. Caspian responderer på følgende vis: ”I will never be male in your eyes” (Re: FTM transition facts YOU didn’t want to know : (2.10)) Caspian’s hverdag er præget af frygten for at blive afsløret som værende biologisk pige. Han kommer i sine vlogs med forskellige eksempler på, hvorledes denne afsløring kan manifestere sig.

Én af de afsløringsfaktorer, Caspian beskriver i sine vlogs, er udseendet – specifikt betegnet hans bryster. Det er tydeligt, at han glæder sig til at få fjernet disse:

[...] I’m starting High School next year. Therefore it’s a huge relief that I have [...] I’m gonna get my top surgery *before* starting in High School. Because everybody now that people usually seem to have a tendency to think that what they see is what they get. (Coming out in high school : 0.35)

Uden bryster er der ifølge Caspian større chance for at blive behandlet som en dreng, da brysterne i høj grad afslører et individ i at være pige/kvinde. Kroppen er logisk nok den ultimative afsløring Caspian udtaler: ”Før blev jeg tvunget til at gå i bad med de andre piger, og det var jeg meget utilfreds med. Det var den ultimative afsløring og konfrontation.” (Ostrynski : 2011) Hormonbehandlingen og dermed formningen af kroppen medfører øget hårvækst, skægvekst, større muskler, dybere stemme m.m.. Alle disse faktorer er medårsag til, at det bliver lettere at passere som mand. Caspian beskriver, hvorledes han er blevet mere udadvendt og snakkende, idet han bliver accepteret som det køn, han føler sig som. Tidligere forsøgte han altid at holde lav profil, så folk ikke bemærkede, at noget ved ham var anderledes. (How T changes me : (1.24))

Den anden måde, hvorpå Caspian kan blive ”afsløret”, er i forbindelse med sit navn og cpr-nummer. Disse identifikationsmetoder har alle rod i et binært struktureret kønssystem. Hvad gælder CPR-nummeret afslører det sidste tal, hvorvidt man er mand eller kvinde. I Danmark er navne delt op i dreng- og pigenavne, der er afgjort af, hvilket biologisk køn barnet har. Caspian udtrykker selv, hvorledes samfundet identificerer ham som kvinde på baggrund af hans biologiske køn. Derfor har hans pigenavn voldt ham problemer op gennem opvæksten. Caspian udtrykker sig som følgende i en artikel:

Jeg kunne ikke holde mit gamle navn ud. Jeg troede først, at det var selve navnet. Fordi det var feminint og afslørede, hvad jeg var. Men det var lige så meget, hvad det symboliserede. Jeg hader at blive spurgt om, hvad jeg hed før. Det holder jeg for mig selv. Når jeg siger navnet, bygger folk en ny

identitet op omkring mig, og det vil jeg gerne undgå. Det er en evig påmindelse om, hvad jeg var.
(Ostrynski : 2011)

Judith Halberstam skriver følgende, som indikerer samme problemstilling, som den, Caspian introducerer os for: "Frankie thinks that naming represents the power of definition, and name changing confers the power to reimagine identity, place, relation, and even gender." (Halberstam 1998 : 8) For transseksuelle ligger en stor del af deres følelse af manglende anerkendelse og accept i stedordene *han* og *hun*. Caspian skriver følgende: "Lad mig slå fast at jeg som transkønnet omtales som "en dreng", "han" [...] Der er bred enighed om at dette er minimum af anstændighed overfor en i forvejen stærkt diskrimineret gruppe." (Drumm : 2012)

Er Caspian queer?

Det at være *for* anderledes og at være ukategoriserbar er svært at leve med. For at opnå den kulturelle genkendelse og værdighed, Søndergaard beskriver, tyder noget på, at mange transpersoner finder kønsskifteoperationen som vejen ud af deres pinsel. (Søndergaard 2000 : 34) Spørgsmålet lyder dog, at hvis kønnet er performativt og dermed ikke er begrænset til to, hvorledes kan vi så dømme, at individer gør deres køn forkert? Er en kønsforhandling da ikke nødvendig, (Ibid. : 35) så samfundet kan inddrage alle de individer, der føler sig ekskluderet på et *illusorisk* grundlag? Butler skriver følgende: "... if a true gender is a fantasy instituted and inscribed on the surface of bodies, then it seems that genders can either be true nor false..." (Butler 1990 : 174).

Når transpersonen vælger at gennemføre en kønsskifteoperation, er der ifølge Niall Richardson ikke tale om, at den binære kønsstruktur forhandles⁵ (som den gør i queer-aktivismen). Derfor skelner han klart mellem transseksualitet og transkønnethed. For både den transkønnede og den transseksuelle er det at passere afgørende; de gør dog dette på forskellige måder. Den transkønnede performer det modsatte køn *uden* kirurgiske indgreb, hvorimod den transseksuelle skifter køn rent kirurgisk. (Richardson 2010 : 122) Den transseksuelle er derfor ikke queer, da han/hun positionerer sig inden for den allerede eksisterende kønsstruktur:

While 'queer studies has made the transgender subject, the subject who crosses gender boundaries, a key queer trope' (Prosser 1998 : 5), the transsexed body does not appeal to queer theory in the same

⁵ Alle forhandler altid. (Søndergaard 35) Her menes dog, at den transseksuelle ikke bidrager til en forskydning af de allerede gældende normer.

way [...] The transsexual's body has been re-shaped so that it conforms to that of the opposite sex (passes). (Ibid. : 127)

Det er interessant at undersøge, hvor Caspian positionerer sig inden for dette felt; er han transkønnet eller transseksuel? Han har på den ene side fået foretaget kirurgisk indgreb i forbindelse med brystoperationen men ytrer på den anden side, at han ikke ønsker at få en fuld kønsskifteoperation. Han har fortsat kønsorganer, der tilhører en kvinde. Han står i en vis forstand midt i mellem Richardsons to kategorier. Jeg vil dog argumentere for, at Caspian Drumm på trods af sin brystoperation kan anses for at være queer. Han eksemplificerer for mig at se i høj grad kønnets performativitet. Han søger ikke at opnå overensstemmelse mellem biologisk og socialt køn, da han er tilpas i sin krop, som den er: "I am perfectly satisfied with the body parts that I have [...]" (FTM – Bottom Dysphoria/surgery : (09.30) Ydermere ytrer han følgende: "I am a man, and my equipment down there doesn't change that.". (Ibid. : (10.20)) Om dette er et fast ståsted eller blot skyldes hans unge alder, vil kun fremtiden vise.

Der er adskillige teorier om, hvorfor en person bliver transseksuel; både biologiske, psykologiske, sociologiske strømninger. Hanne Vibeke Holst forsøger i bogen *Da Per blev til Pia* at undersøge baggrunden for transkvinden Pias kønsskifteoperation. Efter mange, lange interviews når Holst og Pia i fællesskab frem til, at baggrunden for Pias kønsskifteoperation er, at hun gennem hele sit liv har fået at vide, at hun ikke var "rigtig" dreng/mand. Derfor flygtede Pia til kvinderne. (Holst 2000 : 234) På samme måde beskriver Caspian, at han aldrig har passet i "pige-boxen". (finding my identity pt. 1 : (07.13)) Ud fra Richardsons forståelse af den transseksuelle er det muligt, at bekræfte Butlers teori om, at kravet om overensstemmelse mellem biologisk og socialt køn stadig er afgørende og dominerende for individets kulturelle genkendelighed og værdighed. Dette understøtter Butlers og queer-teoriens efterspørgsel på en mangfoldiggørelse og åbning af køns-kategorierne. Per/Pia følte sig så *forkert* i sit biologiske køn, at han/hun fra barns ben følte sig som det andet køn: Hvis jeg ikke er "rigtig" dreng, må jeg være pige. Med andre ord, er der ikke plads til, at eksempelvis den meget maskuline kvinde passer ind i kategorien *kvinde*. Som Halberstam skriver, er eksempelvis maskulinitet traditionelt set knyttet til den hvide mand. (Halberstam 1998 : 16) Individet har som tidligere nævnt behov for kulturel genkendelighed. Da kønnene er grundlæggende kategoriseringsmidler, og kategorisering er nødvendig for andres forståelse af én, må man tilslutte sig én af de to køn på det binære, heteroseksuelle samfunds præmisser. Man må være enten/eller.

Til videre arbejde kunne det være interessant at undersøge, hvorledes det binære samfund pga. dets binære strukturer er medvirkende til at presse transkønnede ud i kønsskifteoperationen. CPR-numre og navneforandringer er ikke som sådan noget, man bare får gennemført; disse må kun ændres, hvis den transkønnede gennemgår en fuld kønsskifteoperation. Hermed efterlever transpersonerne i en eller anden forstand den binære strukturs krav. Kønsskifteoperationen er altså nødvendig for, at den transkønnede også kan opnå juridisk anerkendelse og accept som det køn, han/hun føler sig som.

Konklusion

Alle individer har brug for og søger kulturel genkendelighed for at opnå kulturel værdighed; hermed kan individet ikke bliver *for* anderledes. Det at passere er afgørende for både den transkønnede og den transseksuelle. Dette sker dog på forskellige måder: Med eller uden operation. Den transkønnede – som jeg har valgt at betegne Caspian som - underbygger ikke det binære, heteroseksuelle samfunds normer. Butler gør klart at dette samfund bygger på kravet om en overensstemmelse mellem biologisk og socialt køn, hvilket det ikke kan siges, at Caspian lever op til, da han ikke udviser interesse for at få ændret sine kønsorganer fra kvindelige til mandlige. Den transseksuelle derimod forsøger gennem kønsskifteoperationen at skabe en overensstemmelse mellem biologisk og socialt køn, hvilket reproducerer de allerede eksisterende normer. Den transseksuelles valg om kønsskifteoperation underbygger Butlers og Halberstams tese om en for snæver kønsstruktur, hvilket både Caspian og Pia fra *Da Per blev til Pia* også eksemplificerer. Hvis kønnet er performativt og en virkning (frem for årsag), da kan vi ikke dømme nogen som værende forkerte eller sande køn, eftersom alt er processuelt. Kønskategoriernes skal åbnes op, og der skal være plads til den kvinde, der ønsker at leve som en mand – dette uden en operation.

Empiri

Case:

MrMisterDrumm: Jeg har set og analyseret alle videoerne og henvist i opgaven til de enkelte videoer, jeg har draget oplysninger fra.
http://www.youtube.com/user/MrMisterDrumm/videos?sort=dd&shelf_index=0&view=0

Litteratur

Berger, Peter L & Luckmann, Thomas (2003), *Den samfundsskabte virkelighed – En videnssociologisk afhandling*, Lindhardt og Ringhof

Butler, Judith (2010), *Kønsballade*, København: Forlaget THP

Dahlerup, Pil (1991), *Dekonstruktion – 90'ernes litteraturteori*, København: Nordisk Forlag A.S.

Drumm, Caspian (16. november 2012), *Til den danske presse*, Modkraft

<http://modkraft.dk/artikel/til-den-danske-presse>

Garber, Marjorie (1992), *Vested Interests – Cross-dressing & cultural anxiety*, New York: Routledge

Halberstam, Judith (1998): *Female Masculinity*, United States: Duke University Press

Holst, Hanne-Vibeke (2000), *Ned til kvinderne – da Per blev til Pia*, Gyldendal

Ostrynski, Nathalie (28. juni 2011), *Caspian Drumm, 15 år, går i niende klasse*, Berlingske Nationalt

<http://www.b.dk/nationalt/caspian-drumm-15-aar-gaar-i-niende-klasse>

Richardson, Niall (2010), *Transgressive Bodies – Representation in Film and Popular Culture*, Ashgate Publishing

Søndergaard (2000), *Tegnet på kroppen*, Københavns Universitet: Museum Tusulanums Forlag